

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDÁSZATI NAPILAP.

Előfizetési díj: Egész évre 12 ft., félévre 6 ft., negyedévre 3 ft.
Előfizetések és hirdetési díjak helyben és vidékről a szerkesztőséghez küldendők be.
 Helyben előfizethet: a szerkesztőségénél, a kiadó-hivatalnál, Demjén L., Keresztény P. kereskedéseiben
 Egyes szám ára 5 kr. o. é.
 Szerkesztőség és kiadó-hivatal: belső-tordautca szögletén; Csapó S. kereskedésével szemben, I-ső emelet, feljárás a kaputól jobbra

Hirdetési díj: öt hasábos garmond sorért 6 kr. s egyszeri beiktatás után 30 kr. bélyegdíj.
Hirdetések felvételnek: Helyben: a szerkesztőségénél, a kiadó-hivatalban, Demjén László könyv- és Keresztény Pál papír-kereskedésében. Bécsben: Haasenstein és Vogler-nél (Neuer-Markt 11 sz.), Oppelink Alajosnál (Wollzeile 22. sz.), Rudolf Mosse officiel. Zeitungs-Agent (Stadt, Seilerstätte 2), Süddeutsche Annoncen-Expedition Stuttgart.
 Nyitlitter sora 20 kr.

Előfizetési felhívás

„KOL. KÖZLÖNY” 1873-iki évfolyamára.

N. t. olvasóink kívánatainak olegyet teendők, lapunkat már 1872 szeptember 1. óta egész nagy iven adjuk ki mindennap. Szereztünk jeles munkatársakat az ország fővárosában, itt Kolozsvárt és a vidéken s így napról napra érdekesebbé igyekszünk tenni lapunk valamennyi rovatait: fő cikkeinket avatott tollú íróktól kapjuk, s a napi kérdéseket azonnal tárgyaljuk; gondoskodtunk szép tárcákról, eredeti táviratokról; ezután is legdöbbenet ujdonsági rovatot adunk és semmi érdekes bel- és külügy nem kerül el figyelmünket. Tapasztaljuk az olvasó közönség pártolásának fokozatos gyarapodását, s így csak arra kérjük t. előfizetőinket, méltóztatassanak megrendeléseiket lehető gyorsan megtenni.

Előfizetési díj: egész évre 12 ft. o. é.
 félévre 6 „ „ „
 három hónapra 3 „ „ „

A „KOLOZSV. KÖZLÖNY” szerkesztősége.

Pest, dec. 5.

—r. A képviselőház mai ülésében történt meg az új miniszterium bemutatása. Szláv és miniszter-társai a háznagy által a terembe vezettetvén, a ház egy része által állva, zajos éljenzéssel fogadtattak. A beszéd, melylyel az új miniszteriumot annak elnöke bemutató, rövid programot foglalt magában az országgyűlés jelen ülésének teendőire nézve. E szerint a szönyegen levő törvényjavaslat befejezése után közvetlenül az indemnyítás, ezután a Királyföld rendezése, s a katonai határörvidék ügyével kapcsolatos törvényjavaslatok jönnének első sorban tárgyalás alá; utánok következnek a budget, a kölcsön, a zárszámadások megvizsgálása, a bankügy, a pénzügyi viszonyok rendezése, a házszabályok revisiója s egyéb kisebb törvényjavaslatok. A ház a programot nagy figyelemmel s helyel-közzel élénk, általános helyesléssel vette tudomásul.

A Deákkörben ma este Lónyay személye irányában hírszerint a párt bizalmát kívánja nyilvánítani s pedig ugyanazon alkalommal, midőn az új miniszterium bemutatattik.

Az új miniszterium nagy nehézségekkel küzdött meg létrejötte pillanatában. Kerkapoly nem akart semmi áron a kabinetben maradni; okul azt hozá fel, hogy az előzmények után nem reményli, hogy a bank s az ország pénzügyi rendezésének ügyében megállapított tervet részben a koronánál, részben a párt kebelében jelentkező akadályok miatt valószínűsíthető. Hogy ezen akadály elháríthatassék, lépések történtek úgy ő felségénél, mint a párt egyes kiválóbb tagjainál arra nézve, hogy Kerkapoly a kabinetben maradásra bírassék. Ő felsége meghívására Kerkapoly megjelentvén Gödöllőn, a király részéről a leghatározottabb nyilatkozatot vette az iránt, hogy a bankügyben s az ország pénzügyi viszonyainak rendezésében kifejtett eszmái a korona részéről elenzésre nem fognak találni. Hasonló kedvező

eredménnyel végződött a párt tagjaival történt értekezés is. Csak ezek folytán történhetett meg Kerkapoly kinevezetése.

Honvédelmi miniszter szintén a legközelebbi napokban fog kinevezetni. A dolgok eddigi állása szerint Hollannak nem nagy kilátása van ezen tárca elnyerésére.

A dolgok tehát már ma lehetőleg a rendes kerékvágásban vannak. A Lónyay visszaléptével a párt kebelében lábra kapott keserűség utolsó érzete is el fog tűnni a ma esti értekezleten s általános a remény, hogy Lónyay barátai bármi csekély tekintetben történő különválásuk által a párt zömétől, nem fognak rossz szolgálatot tenni — Lónyaynak.

A mi a pénzügyi politika terén legközelebbi történéseket illeti, meglehetősen hiteles forrásból irhatom, hogy az államháztartás elodáztatlan szükségleteinek fedezésére egyelőre addig is, míg az adó egyenletes és igazságos felosztása, mi legalább is két év munkája leendő, megtörténhetik, miután az adók elosztásából származó visszasságokat, melyek zsigbasztólag hatnak egész pénzügyi gazdálkodásunkra, másként nagyobb baj nélkül egyelőre elkerülni nem lehet, orvoslásra pedig tekintetben mellőzhetlen szükség van, — a létező adókhoz 2 % pótlék fog kivettetni. Ez a leg-egyszerűbb s aránylag legártalmatlanabb mód a helyzet bajain az adórendszer teljes megállapításáig segíteni.

Legujabb táviratok.

Lemberg, dec. 5. A Károly Lajos-pálya 500 munkása strikeot kezdett; a pályaudvarban csoportosulás történt, melynél a rendőrségnek kellett a nyugalmat helyreállítani.

Páris, decz. 4. A nemzetgyűlés ma minden közbejött eset nélkül a budget tárgyalását folytatá. Thiershez számos üdvözlő és felbátorító táviratok érkeznek. A kabinetben csak az alkotmány-bizottság megválasztása után fognak változások történni.

Berlin, dec. 5. Az urakházának mai ülésében az elnök közli az újonnan kinevezett felsőházi tagok ismeretes névsorát; a kinevezettek nagy része jelen volt az ülésben. Erre a ház elhatározá, hogy a kerületi rendtartásra vonatkozó törvényjavaslatot a teljes ülésben fogja tárgyalni.

Hága, dec. 5. A kormány országos erődítési tervet terjesztett a kamara elé, melyben több apró erőd leromboltását s egyedül az utrecht-amsterdami vonal megerősítését hozza javaslatba 34 millió forint előirányzattal.

A dán kormány a Times értesülése szerint egy javaslatot szándékozik terjeszteni legközelebb a kamara elé, mely egy az egész országra kiterjedő katonai erődítési tervet tartalmaz, s mely szerint egyedül Kopenhága erődítése 15 millió tallérba kerülne.

Görz, decz. 5. Szakadatlan zápor következében Friauban nagy áradások dühöngnek. Az Isonzo Farranál átszaggatta a gátakat s néhány község nagy veszélyben forog.

London, decz. 4. A „Globe” úgy értesül Manchesterből, hogy a francia kormány a kereskedelmi szerződés felmondása alkalmából Thiers által javaslatba hozott tarifa elfogadásához ragaszkodik; — az angol kormány csak compensatorikus vámkot akar engedélyezni. Azt hiszik, hogy az új kereskedelmi szerződés nem fog megerősítetni, ha Franciaország nem enged.

Szláv József miniszterelnök be- széde.

(A képviselőház decz. 5-ki ülésében.)

„T. ház! Ő felsége engem magyar királyi miniszterelnöknek legkegyelmesebben kinevezni, miniszter-társaimat eddig viselt hivatalukban meg-

erősíteni, illetőleg Zichy József gróf fiúmei kormányzó, ipar és kereskedelemügyi miniszternek kinevezni méltóztatván, van szerencsém magamat is miniszter-társaimmal a t. háznak bemutatni, ajánlvamagunkat a ház szíves jó indulatába és kikérve számunkra szíves közreműködésüket és támogatásukat. — Úgy hiszem, a t. ház nem tartja szükségesnek, hogy ez alkalommal bővebben fejtegetsük elveinket, melyeket vallunk; irányunkat, a melyet követni kívánunk, mert hisz a t. ház bennünket egyenkint mind ismer, ismeri az alapot, a melyen a párt alakult, az irányt, a melyet a párt követ, a melynek kifolyásul tekintjük mi magunkat. Ezen alapokat foglaljuk el mi is kiinduló pontul, ez irányt fogjuk követni mi is addig, míg erőnk engedi, addig, míg a t. ház többségének bizalmát bírnizserencések leszünk.

„Hanem igenis azt hiszem, méltán várja tőlünk a t. ház, hogy elmondjuk már most, mit kívánunk a jelenlegi folyamatban levő országgyűlési ülésszak alatt végezni és mi eziránt nézetünk. (Halljuk! Halljuk!)

„A nélkül, hogy alakulassunk első percében részletekbe bocsátkozhatnánk, bátor vagyok egész általánosságban megjegyezni, hogy magunknak valvalla ama törvényjavaslatokat melyek már is le vannak téve a ház asztalára, legelőször is szükségesnek tartjuk, hogy a fővárosok rendezéséről szóló és tárgyalás alatt levő törvényjavaslatot bevégezzük. Szükségesnek tartjuk a Királyföld rendezését, szükségesnek tartjuk a határörvidék polgárosítása következtében elmaradhatatlan törvények meghozatalát, mind a hármat mint olyat, mely az ország szervezetének befejezésül szolgál.

Ezen kívül feladatunknak, olyannak, melynek kiváló munkásságunkat kell igénybe vennie, tartjuk az ország pénzügyeinek rendezését. (Élénk helyeslés.) E célból már legközelebbi bátrak leszünk egy köteendő kölesön iránti törvényjavaslatot mutatni be a t. háznak. (Mozgás a baloldalon. Halljuk! Halljuk! a jobboldalon.)

„Előre látván, hogy az 1873-ik évi költségvetés ez év lefolyta előtt tárgyalható és befejezhető nem lesz, bátrak leszünk fölhatalmazást kérni a jövő év első negyedére; méltóztatassék a t. ház megengedni az adók további szedését és megadni az állam kormányának további vezetésére szükséges eszközöket.

„Következnek ezután az 1873-ik év költségvetésének tárgyalása, és az elmúlt évek még eddig meg nem vizsgált zárszámadásainak megvizsgálása; következnek több rendbeli törvényjavaslat, a melyek egyes adónemeknek reformálására vonatkoznak, a mely törvényjavaslatoknál azon irányt kívánja a ministerium követni, hogy a nélkül, hogy a jelen nemzedéket terheljük meg, a már tett és az ország érdekében, de leginkább a jövő kor érdekében még megkívánató beruházásokra szükséges összegekkel lehetségessé váljék az ország folyó és rendes szükségletét arányba és egyensúlyba hozni az ország jövedelmeivel, (Élénk helyeslés.) és hogy a nélkül, hogy az ország polgárainak bármely osztálya túlságosan vagy aránytalanul terheltségek, elégségek legyenek a rendes jövedelmek a rendes kiadások fedezésére. (Helyeslés.)

„A kormány mulhatlanul szükségesnek tartja, hogy az annyi idő óta függőben levő bank-kérdés (Halljuk! Halljuk!) a törvényhozás hozzájárulásával még ezen ülésszak alatt megoldassék. (Helyeslés.)

„Ezen kívül elő fog fordulni több törvényjavaslat, melyek bár nem kevésbé fontosak, de természetüknél fogva olyanok, hogy talán nem veszik annyira igénybe a t. ház idejét és így az elősoroltak mellett tárgyalhatók lesznek.

„Kiváratosnak tartjuk, hogy a bizottság, a melyet a t. ház házszabályainak átvizsgálására küldött, munkálkodását minél előbb befejezze, és hogy a házszabályok átvizsgálása még ez ülésszak befejezése előtt lehetséges legyen. (Helyeslés a jobboldalon.)

„Ha sikerül mindezeket megoldanunk, úgy hiszem, fogunk találkozni az ország részéről amaz elismeréssel, hogy ez ülésszak alatt teljesítettük feladatunkat.

„Nehéz a feladat, a melyet én és t. miniszter-társaim magunkra vállaltunk; de tettük ezt azon erős meggyőződésben, hogy valamint e házban,

úgy az országban is a különböző politikai pártok mindannyian tiszta hazafisságból indulnak ki és hogy egyedül a haza javát tartják szemük előtt. E közös kiinduló pont és a közös végcél, mely felé törekszünk, úgy hiszem, lehetségessé fogja tenni, hogy különböző utainak gyakran találkozunk, gyakran együtt haladjunk, a tanácskozássokban pedig mindig megtartsuk a tárgyilagosságnak, a higgadságnak azon mértékét, a mely szükséges arra, hogy együtt üdvösen haladhassunk. (Általános helyeslés.)

Újra ajánlvamagamat és miniszter-társaimat a ház kegyébe, kikérjük támogatását. (Éljenzés.)

A Szláv miniszterium bemutatása a főrendek házában.

Elnök: „Felkértem a háznagy urat, hogy az újból alakult kormányt bevezetni méltóztatassék. (Szapary Antal gr. bevezeti a ministeriumot. Éljenzés.)

Szláv József miniszterelnök: Nagyméltóságú elnök ur! Méltóságos főrendek! Ő Felsége engem magyar királyi miniszterelnökké kinevezni, miniszter-társaimat pedig eddig viselt állásukban meg erősíteni és gr. Zichy József fiúmei kormányzó földművelés-, ipar- és kereskedelemügyi miniszter legkegyelmesebben kinevezni méltóztatván, van szerencsém magamat és miniszter-társaimat a méltóságos főrendeknek bemutatni, magunkat szíves jó indulataikba ajánlvamagunkat és becses támogatásukat nehéz pályákon kikérve.

Bátrak leszünk a méltóságos főrendek támogatását az országgyűlés ezen ülésszaka alatt különösen két irányban igénybe venni: mindenek előtt az ország politikai rendezéséből még hátralevő törvényjavaslatokra nézve, u. m. a főváros és a Királyföld rendezése és a határörvidék polgárosítása következtében szükséges törvényhozási intézkedésekre nézve. Ezekkel, ha a jelen ülésszak alatt elintéztetnek, be lesz fejezve az ország politikai rendezése.

Ennél nem kevésbé fontos más feladatra nézve szintén igénybe fogjuk venni a méltóságos főrendek becses tanácsát, és ez az ország finanziaális állapotának rendezése, melynek tárgyat nemcsak a költségvetés, hanem a különböző adóreformot célzó törvényjavaslatok, a bankkérdés, és ehhez hasonló tárgyak fogják képezni. Mindezen ügyeknél számot tartunk a méltóságos főrendek bölcs közreműködésére és szíves támogatására.

Újból becses jóakarátukba ajánljuk magunkat. (Éljenzés.)

Elnök: Ő Felségének újból alakult kormányát a méltóságos főrendek nevében tiszteletteljesen üdvözlöm és nevében biztosíthatom a felől, hogy azt a közjóra intézett törekvéseiben hazafini odaadással gyámolítani és támogatni fogják. (Éljenzés.)

— A Deákpárt ma dec. 5-én 5 órakor tartott értekezletén jelen volt az új miniszterium s megjelent Lónyay gr. is, kit beléptekor a párt zajos éljenzéssel fogadott.

Az értekezlet megnyitása után Lónyay gr. emelt szót, köszönetet mondván a párt részéről eddig tanúsított bizalomért, elmondá, hogy őszinte szándéka mindig az volt, hogy a hazának és a koronás királynak szolgáljon. Kötelességének ismeri utódait támogatni, mert összetartás feladatunk. Ezt a haza megvárja, mindnyájunktól. A nemzet jó közigazgatást kíván, rendezett pénzügyi viszonyokat. Ezt óhajtott elérni, kétségek nélkül erre töreksznek utódai, kiket támogatni fog. (Hosszas éljenzés.)

Perezel Béla elnök a párt nevében elismerést nyilatkoztat az ön öhajtt fejezi ki, hogy nagy tevékeniséggel továbbra se szünjék meg a törvényhozás munkás és tevékeny tagja lenni. (Éljenzés.)

Deák Ferencz elősorolván Lónyay érdemeit melyeket a multban és kormányra lépte óta szerzett, elismerésének ad kifejezést, különösen most midőn bucsút vesz szűkebb körű munkáinak, kislelkűségnek tartaná s gyávaságnak határozottan ki nem jelenteni, hogy minden be nem bizonyított, gyaant, alaptalan rágalomnak tart. Kedvesen lepte meg Lónyay azon nyilatkozata, hogy nem vonul vissza, hanem to-

vább is támogatni fogja fényes tehetségével a pártot.

Ezután Szilágyi miniszterelnök emelt szót, s a párt támogatását kérte nehéz állásában, melyre sem a multban szerzett érdemei, sem fényes tehetségei nem emelték. Programjáról ma nem szól, e nap legyen Lónyay napja. A legközelebbi alkalommal előadandja programját.

Deák Ferencz maga és a párt nevében igéri, hogy a kormányt támogatni fogja. Hasonlag nyilatkozott Zsivkovics a horvátok részéről. (Jövő számmunk hozni fogja a beszédek egész terjedelmében.)

A román trónbeszéd.

A román trónbeszéd, melylyel Károly fejedelem november 27-én Románia törvényhozó testületének harmadik ülésszakát megnyitotta, a közetkezőleg hangzik: Uram, tanácsosok és képviselők! A legbensőbb megelégedéssel nyitom meg ma harmadszor a törvényhozó testület ülésszakát, a nemzet ugyanazon képviselői, és a korona ugyanazon tanácsosai által körveve. Reményem, hogy önök e harmadik ülésszakban is folytatni fogják megkezdett műveket, melynek üdvös eredményei már is oly szembeötlők. Valóban uraim, ezen ülésszak folyamában megfogtak önök győződni a felől, mily nagy volt a haszon, melyet önök, — megállapodásaiik folytán a pénzügyi gazdálkodásban helyreállított rend és a közigazgatás minden ágában történt javítások folytán létrehozta. Az adók rendezett bevétele lehetségessé tette, hogy a fiscus fizetéseit pontosan teljesíthesse. Az állam hittele az európai legkiválóbb piacokon uralkodott válságok közepette is úgy bel- mint külföldön a legkedvezőbb helyzetnek örvend. Azon segély folytán, melyet önök a bélyeg- és dohányjüvedék megszavazása által az államkincstárnak nyújtottak, a pénzügyi zavarok megakadályoztattak, és az ország jövőre nem lesz azon kényszer helyzetben, hogy kölcsön felvétele által segítsen magán. A vasutak, melyek oly kellemetlen phasisokon mentek keresztül, s hosszas vitákra és majd vésteljes bonyodalmakra adtak alkalmat, jelenleg teljes forgalomban vannak s körülbelül 900 kilométer hosszúságú vonal áll már az utasok és áruszállítványok rendelkezésére. A pitești-slatina-craiova-scoroni-vircioravai vonal építése legközelebb meg fog kezdetni, s a törvény értelmében bevégezni. Az ország az ebből származó nagy nyeresémet az önök bölcsességének köszöni, melylyel elodázták az e kérdés megoldásának útjában álló nagymérvű akadályokat. Ennek kiegészítése céljából kormányom önök elé fogja terjeszteni a magyarországi monarchiával a vasúti összeköttetés tekintetében kötött conventiót. A vasutak, uraim, Románia nemzetgazdászati viszonyait teljesen megfogják változtatni: a földmívelés és a kereskedelem már is érzik a rendszerezett forgalom áldásait; az általános jólét gyarapodik, és már ezen évben reméljük, hogy a pitești-galacz-romani vonal jövedelme a budgetben ezen év folyamára felvett annuitás leszállítását lehetővé fogja tenni. Ha tehát önök a budgeten kívül a földhitelintézetnek már a mult évben megvitatott ügyét végleg befogják fejezni, meglehetünk győződve, hogy földiparunk a lehető legnagyobb virágzásnak fog örvendeni. A hadse-

TÁRCA.

Féldombor-művek a Rostrumon.

Mint tudjuk, legközelebb Rómában a hajdani forumon, fontos féldomborművek fedeztettek fel. A „Times“ egyik levelezője egy hosszas cikkben ezen becses felfedezésről érdekes részleteket közöl.

Két, még folyvást helyükön levő s egymással párhuzamosan, 4 meter s 30 c. m.-nyi távolságra helyezett márvány könyöklő karozatról (balustrade) van szó. Azok belső oldalai azaz: az egymással szembeeső oldalakon, féldomborművekkel, s a külső oldalakon egész domborművekkel vannak díszítve.

Azok mindegyike, — számításba vevén ama töredéket, mely azok egyikének szélelől hiányzik — 5 meter és 40 centiméternyi hosszúságú, s 1 meter s 40 centiméternyi szélességű, s azok egy trevestin (sárgás fehér mészkő) alapon vannak, mely azokat mintegy 50 centiméternyire emeli a forum padolatos földre fölé. Azok négyszögű oszlopokon végződnek. A külső fal egész domborműveivel bizonyos számú alakokból vannak összeállítva. Az, mely Titus boltívvel esik szemben, 17 alakot foglal magában. Annak a szent utóhoz legközelebb eső szélén egy oly alak látható, mely hihetőleg Hilenus feltüntetésé.

Attól jobbra egy 9 alakból álló csoportozat van, közülök hat egész domborművön és 3 féldomborművön, a központ felé haladva előre. A személyek mindegyike vállán egy csomagot visel, mely hosszukás alaku és egy kötélen egymáshoz kapcsolt táblácskákból látszik állani, s melyet ama személy, ugylátszik, egy az alakzat központját elfoglaló és hasonló táblácskákból álló halmazra kényszeríteni. Hogy ezen teher súlyos, ez kitünik ama

reg erejének növelésére szükséges eszközöket önk mindig megszavazták; s ezért megvagyok győződve, hogy önök jövőre is megfogják szavazni mind azt, mi szükséges arra, hogy a hadsereg missióját betölthesse. Minisztereim gyakori körutazásaiban meghallgatták az országban felmerült panaszokat s számos visszasszámot orvosoltak, míg egyidejűleg az alsóbb közigazgatási hatóságok tevékenysége fokoztatott, s a kormány mindent megtett, mi által javítások voltak eszközölhetők. Kormányunk számos törvényjavaslatot fog önök elé terjeszteni, melyek javításokat czéloznak a közigazgatás minden ágában. Az igazságszolgáltatás a legfőbb figyelmet érdemlő intézmény oly országban, hol a törvények függetlensége uralkodik.

Kormányom mindenképen arra törekedett, hogy a közigazgatás ezen ágát javítsa. A mult ülésszakban önök elé terjesztett módosításokon kívül, melyek a bünygyi codexben és polgári perrendtartásban szükségessé váltak, kormányom behatározatát fogja igénybe venni azon kérdés, mily javítások szükségesek még a törvénykezés terén. — Az egyház és iskola ügyei közös érdeklődésünk tárgyát képezik. Nem kétkelkedem ennél fogva egy pillanatig sem, hogy a kormányom által ezen ügyekben előterjesztendő javaslatokat beható tanácskozás tárgyává fogják tenni. Külügyi viszonyaink megnyugtatók. Nyugalom és rend honol belügyeink terén s így egész bizalommal nézhetünk a jövő elé, Uram! képviselők! Azon nem és bölcs támogatás által, melyben önök kormányomat részesítették, megkönnyítették neki azon nehéz teher, melyet vállaira bízalmam tett. Fogadják köszönetemet. Az Isten áldja meg működésüket.

UJDONSÁGOK.

Kolozsvár, dec. 7-én.

Kir. kézirat. Magyar miniszterelnököm előterjesztése folytán személyem körüli miniszteremmel b. Wenckheim Bélát, országos pénzügyminiszteremmel Kerkapoly Károlyt, belügyminiszteremmel Tóth Vilmost, igazságügyminiszteremmel Pauler Tivadart, közmunka és közlekedési miniszteremmel Tisza Lajost, vallás- és közoktatási miniszteremmel Trefort Agostont, horvát-szlavon-dalmatörzsi miniszteremmel gr. Pejacevits Pétert ujjolag kinevezem, illetőleg ezen eddig is viselt állásaikban is megerősítem; végre földmívelés, ipar és kereskedelemügyi miniszteremmel ifjabb gr. Zichy József, Fiume és magyar-horvát-tengerparti kormányzót ezennel kinevezem; a honvédelmi miniszterium ideiglenes vezetésével egyelőre miniszterelnökömet bizván meg. Az illetőkhöz intézett kéziratimat további intézkedés végett ide zárom.

Kelt Budán, 1872. évi dec. hó 5-én.

Ferencz József, s. k.

Szilágyi József, s. k.

— **Szilágyi József új miniszterelnök** politikai és jogi tanulmányait a Therezianumba végezte, a selmeczi erdészeti és bányászati akadémián pedig a bányászatot tanulta. 1843-ban lépett mint auskultans az oraviczai királyi bányabirosnál államszolgálatba; 1845-ben az udvari kamarához tételtett át mint fogalmazó segéd s 1846-ban a budai udvari kamarához nevezetett ki, ud-

módból, melyen ama személy azt két kézzel tartja vállain, meghajolván a teher alatt.

Az arányokból ítélve, oly tárgyak, melyeknek körülbelül 24 hüvelyknyi súlylyal kell birniok. A jobboldalról a központ felé haladva előre, két más személy van, kik szintén oly csomagokat hordanak, melyektől meg akarnak szabadulni. Ezen alakok mindnyájan egy csupán térdükig érő rövid tunikában vannak öltözve. Jobbfelől van még egy személy egész domborműven, térdig érő tunikába s jobb vállához kapcsolt palliumba öltözve; ez utóbbi élénken halad a többi személyek felé. Karja egész hosszában ki van terjesztve lefelé a földön levő táblácskák irányában térde és egész teste meg van hajolva; a mozgás élénkséggel teljes. Mögötte két lictor látható és közelében jobbfelől egy másik személy fennállva, togát viselve és egész domborművön. Az alakzat egy emelkedett állványon ülve látszó alakkal végződik; azonban mivel ez ama könyöklő karozathoz tartozik, melynek egy töredéke hiányzik, annak csupán térdei maradtak fenn. Amaz emelvényről, melyen az ülve van, egy hajó orra tűnik elő.

A Septimis Severus boltívvel szemben eső ellentétes könyöklő karozat domborműve 27 alakot foglal magában. Jobbfelől kezdve a szélső ponton van először egy a másikhoz hasonló Silenus, egy talapzatra helyezve. Mellette van egy, 4 személyből álló csoportozat, hihetőleg polgárok, kik egymás közt társalogni látszanak. Ezután 2 alak egy erkélyen, az egyik consuli vagy senatori öltözetben, egy suggestum, hátával a főlebb említett csoportozat felé fordulva. Ezen személy karját egész hosszúságában egy annyira megrongált kis kép felé terjeszti ki, hogy az alig felismerhető; a kép egy fennálló s a néző felé fordult nő jobb kezébe van helyezve.

E mellett van egy 13 személyből álló csoportozat, melyek közül 5 egész domborművön 8 és

vari titkári minőségben. Innen 1848-ban Duschekkel Debreczenbe ment, a honnan 1849. májusban, mint kormánybiztos küldetett Oraviczára, hol a világi catastrofa után is megmaradt, hol az akkori oraviczai kincstári bányagazgatóság tisztviselői személyzetét a katonai hatóságok önkénykedésétől és üldözéseitől megmentette az által, hogy a magyar kormány minden rendelkezését a felelősséget magára vállalta. Ezen indokból utasította vissza ama számtalan felszólításokat, melyek őt menekülésre intették. 1849. karácson estéjén a temesvári hadi-törvényesszék által őt évi várfogságra íteltetett és mint államfogy két évet töltött Olmützben. 1852-ben amnestia folytán kiszabadult fogságából, hol idejét matematikai tanulmányokkal töltötte. 1860-ig visszavonultán élt szülővárosában, Pozsonyban s álmosdi és okánydi birtokain Biharban, a legkülönbözőbb tanulmányokkal és mezői gazdasággal foglalkozván. Nyilvános működése ezen időtől kezdve ismeretes.

— **A kolozsvári m. kir. tud. egyetemen** tegnap d. e. 11-től 12-ig érdekes előadást tartott Dr. Török Aurél, melyen ngos Páll Sándor uran kívül, több egyetemi tanár és hivatalnokok is vettek részt. — Dr. Török Aurél értekezésének tárgya volt „az élet lényegének földterítése tárgyas buváralt által“ e jelölve: „Sok csodaszerű van a világban, de egy se oly csodaszerű, mint maga az ember,“ rövid, de velős előadásában vázolta a küzdelmeket, melyet az ember lényegének felderítése céljából az életbuvárok folytattak, s utalt azon eredményekre, melyeket maig ez uton elérték. A tanár urat lelkesülten megjelenezték hallgatói.

— **Egy miniszterelnök** utolsó tréfája. E cím alatt az „U. Lloyd“ a következő igen jellemző adomát beszéli el: „Uram, minisztertanársaim! Elkészítettem a lemondási kérvényt, melyet úgy az én nevemben, mint az önök nevében mindjárt át fogok nyújtani ő Felségének. Sziveskedjenek aláírni.“ A miniszterek mind aláírták utoljára a miniszterelnök írta oda nevét, „Nekem ezuttal — jegyzé meg a miniszterelnök — egy ismeretes társas játék jut eszembe. A játékban résztvevők valamenynyi felállnak s ezek e i k r ő l és azután újra leülnek, de midőn azt tenni akarják, veszik észre, hogy egy szék hiányzik. Egyikük tehát állva marad, a többiek pedig leülnek. Nekem úgy tetszik, mintha mi ma ezen játékot játszánók, és mintha én volnék az az egy, a ki állva marad.“ Ha valjon a jelen voltak kacagtak-e jóízűen elnökük tréfás megjegyzésére, nem tudjuk. De a tényért magáért jót állunk; a történet színhelyét pedig találják ki olvasóink.

— **Dr. Entz Géza** egyetemi tanár, az „állattan és összehasonlító bonczatan“ból előadásait f. hó 11-én kezdi meg, a m. kir. egyetemi füvészkert (muzeumkert) épületében.

— **A torna-vivoda** táncszívalma ma este lesz. Városunk hölgyei már hetek óta készültek e kedélyes és diszes mulatságra. A rendezőbizottmány is megtett mindent arra nézve, hogy az első torna-vivodai táncmulatság élénk és jó emlékbem maradjon Kolozsvár művelt körénél. Ez alkalommal Salamon János népszerűnk a legválogatottabb táncdarabokat fogja játszani.

— **Haynald érsek** önmaga a kalocsai egyházmegyei segélyalap tőkéjét 10,000 forinttal szaporította.

féldomborművön van ábrázolva; mindnyájan egy másik személy felé fordítják tekintetüket.

A szónok mögött van egy másik személy egész domborművön, övig érő tunikát és palliumot viselven. Mögötte s a fensiklon 5 lictor foglal helyet, kik kiegészítik az alakzatot. Azon személyek közül, kikhez a szónok beszédét intézi, némelyek figyelmesen hallgatnak, s a többiek véleményeket látszanak cserélni az általa mondottak iránt; más, hozzá közelebb állók fölemelve tartják kezüket.

Sajnálni lehet, hogy némely részükben ezen féldomborművek, különösen a főbb személyek fejei, egészen le vannak rombolva, nem széttörve, hanem némileg szándékosan megrongálva. Az állatok a belső oldalon oly tökéletesek, mintha csak most lennének kifaragva.

Nem lehet eléggé kifejezni ezen faragványok érdemét és szépségét; nem lehet velők összehasonlítani az ezen korszakból hozzánk eljutott művek egyikét sem, már akár a stylusnagyszerűségére, akár a munka szépségére s bevezettségére nézve. Semmi kétség sem lehet az iránt, hogy azok időszámításunk első századának kezdetéhez tartoznak; s noha ez nem képezi is amaz időpontnak tényleges bizonyítékát, hozzá kell tennem, hogy azok a legszebb minőségű pentelioani márványból vannak készítve.

Azokat alakba önteni szándékoznak, hogy így azokból másolatokat küldjenek a bécsi világiállatásra. Ezen szoborművek számos értesítések szolgáltatnak a forum topographiájára iránt. Az alakok mögött igen kevésbé kiemelkedő féldomborművön a templomok, basilikák és más emlékszerű épületeknek egész sorozata látható, melyek az ama korszakban a forum két oldalán létezett épületeket képviselik. A könyöklő karozat balszélén először is a hosszukás levelű fügefá látható, aztán két templom, kissé külön állva; az első 6 jóniai rendbeli oszloppal s a második 6 corinthusi

— **Erdőégés.** A „Sieb. B.“-ben olvasuk: Decz. 3-ka óta az egész Kárpát vonalon Kákovától a szeben-fogarosi havaslánczolatlan az Olton innen és tul legalább 8 mértföld területben ég az erdő. A gyulás valószínűleg a pásztörök vigyázatlanságából támadt. A szebeni sétatérrel észlelt legszélös tűzoszlop Árpás mögött Fogarasfelé látszott. Különösen éjszaka borzasztó nagyszerű látványt nyújt ez óriási erdőégés. A kár, eltekintve a tüzi és épületekben történő pusztítást — kiszámíthatatlan. Decz. 4-én már N.-Szebenben nemcsak látni, de érezni is lehetett a füstöt, bár a távolság egyenes vonalban is legalább másfél mértföld.

— **A pesti n. muzeumot** mult hóban 20,968 személy látogatta meg, még pedig a képtárt 10,694 az állat- és néprajzi tárt 10,239, a zárva álló könyvtárt 35.

— **A bécsi jótékony nőegylet** felsőbb engedélyvel sorsjátékot rendez. Egy Loos ára csak 50 kr. o. é. A nyeremények: arany és ezüst ékszerek, pianinok, varrógépek, festvények, mindenféle órák, stb. stb.; ezekről a listástrom 14 nappal a húzás előtt közre adatik s a tárgyak közszemlére állítatnak ki: A húzás decz. 22-én nyilvánosan tartatik meg. A nyeremény-lajstromok kifüggesztetnek s 10 krért a postán is megküldetnek. A nyereményeket 30 nap alatt el kell venni. A ki Loosokat akar venni, forduljon „Max Salamon in Wien, IV. Favoriten-Strasse, Nro. 28.“ cím alatt a jótékony nőegylet által megbízott főügynökhöz. A felhívást Nagel Maria Carolina elnök, Br. Stockart Sophia alelnök, Salamon Ph. bankár a lotteria vezetője, Tiegel Josefina pénztárnok és Simovics Emilia vizsgáló írták alá. 10 egyszerűen vett sorsjegy után 1 ingyen adatik. A lotteria jövedelme következő czélokra fordítatik: házi szegények segélyezésére, óvodák segélyezésére, szegény leányok kézi munkákra tanítására, végre elszegényült családoknak az egyleti szegények házába felvételére.

— **Szivárvány.** Tegnap a délutáni órákban városunk felett egy szép szivárvány volt látható. Ritka jelenség decemberben; az előtt dörgött és villámlott keletre.

— **A csodásan enyhe időjárás** bizonyosságul tegnap egy alfa-galy küldetett be szerkesztőségünkhöz, melyen ez idén már harmadszor termett gyümölcs. E nyári alfa-galy egy drb almával Lohser Alajos helybeli pékmester kertjéből való. Az első termés volt júliusban kevés de ropant nagy fontos almákkal, a második októberben szintén kevés s ludtós nagyságú gyümölcsosel végre a harmadik december hó 4. három almával melyek közül a hozzánk beküldött a fa tetejében, a legmagasabb ágon termett. „Álföld.“

— **Csak okosan.** Egy kis helységben az előjáró következő rendeletet adta ki: „A ki cholerába esik, jelentse legalább fél nappal az előtt az előjáróságnál, hogy még idején lehesen a kerületi orvos után küldeni.“

— **A „Haza“ biztosító bank részvényeinek** újabb lendülete annak tulajdonítható, hogy a lapunkban is közzétett kimutatás szerint ez intézet 4 éviletezése óta a biztosított felek nyereményein kívül a részvény tőke után 11 1/6 % adott átlag osztalékent. Továbbá bizalomra serkentő az,

oszloppal. Az azokat elválasztó térben egy oly épülethez tartozó oszlopbolt látható, mely a háttérben volt. Ezek Saturnus és Concordia templomai, a Tabularium oszlopboltjainak egyikével. Hogy mi lehetett a következő épület, azt nem tudjuk, mivel a könyöklő karozatnak egy töredéke hiányzik.

Jobb felé menve, a Septimis Severus boltívvel szemben eső domborművön először is egy corinthis oszloppal ellátott oszlopboltot látunk. Erre egy több meredek lépcsővel felemelt épületet, mely corinthis oszlopok által tartatik fenn; azt hiszik, hogy ez a Curia Julia. Erre jön egy tér, valószínűleg egy utca; erre az Amilius-féle basilika oszloparsnakai. Végre egy élő fa a Silenus ut; azt hiszik, hogy ez ama lotus, melyről Plinius azt mondja, hogy annak gyökerei egészen a Caesar forumáig terjedtek.

A mi a belső oldalakon levő s egymással szemben eső domborműveket illeti, azok pontosan megfelelnek egymásnak. Azok mindegyikén egy sertés, egy kos és egy ökör vannak ábrázolva, melyek egymásra következnek. Ezen állatok a kien-gesztelési áldozatokra szolgáltak, melyek a census urbanus (a város polgárainak összeszámlálása) bevégezése után eszközöltettek. Az állatok feje koszu-rukkal van díszítve. A sertés és az ökör hátán rojtos szélű hosszú függő zászlócskák vannak.

A mennyire jelenleg lehetséges meghatározni, hogy minő használatra szolgáltak a könyöklő karozatok, világosnak látszik, hogy azok ama bejárat képezték, mely a fórumból egy rostélyzatokkal körülvett térhez vezetett, mely hihetőleg, — a mint ezt a féldomborművek tanusítják látszanak, — összköttetésben állott a régi maradványokkal, az az: ama szószékkel, melyről a szónokok a római néphez szónoztak.

hogy az újabb történt megállapodás szerint az intézet oly üzletágakat vett fel körébe melyek tapasztalás szerint nem csak biztosak, de egyszersmind jövedelmese is, ilyenek a) az életbiztosítási üzletnek minden nemei; b) kamatozó pénzbetételek átvétele; c) letétemények átvétele; d) hitelegyletek alakítása s a hitelt élvezők váltóinak leszámítása; e) oly váltóknak leszámítása, melyek legalább három aláírással ellátva; ezen váltók akár Pesten, Budán, vagy más kereskedelmi helyeken is lehetnek fizetendők. Azonban csak két aláírással ellátott váltók is leszámíthatók, ha az aláírók hitelképessége teljes biztosítást nyújt; f) váltóknak visszleszámítása, ha azok a bank tulajdonába átmennek; g) pénzbehajtási üzlet; h) előlegezési üzlet előlegeknek nyújtása által tőzsdeileg jegyzett értékdarabokra egyszerre vagy részletekben visszafizetés mellett, valamint ily értékdaraboknak bizományképeni adás-vevése, vagy pedig folyó számla mellett folyó számlára értékpapíroknak biztosítékképp letétele ellenében; i) kölcsönadás jelzálagra. Innen magyarázható a siker, mely az új részvények aláírásánál mutatkozik.

Közgazdasági elmélkedés.

I.

A tagosítás keresztülvitelét még 1848 előtt megkezdették egyesek ott, hol a nagyobb s kisebb birtokokkal e fölött meg tudtak egyezni. Azonban hol ez meg is történt, ez a szoros értelemben vett tagosítás jellegével még sem birt, mert a kisebb birtokosok megmaradtak szétszort földbirtokuk és legelőjükkel, s csak is a tehetősebbek kapták tulajdonukat külön lábakra s kezelték saját belátásuk sugallata szerint.

1848 után, a földbirtok már föl levén szabaddulva az urbér nyüge alól, részint a munkáskézhány, részint a nyomasztó adók mindinkább reformot igényeltek a mezei gazdaság terén is. Égető szükségé vált a földbirtoknak minden részét a körülményekhez képest felhasználni. Ennek elérhetéseért a tagosítás már teljesen nélkülözhetlen lett, s kivételre a törvény nem csak véd-, hanem segédkezet is nyújtott, de kiválólag nyújt ma, s remélhető, hogy évről-évre mind több helyütt lesz befejezve. Tagosítás nélkül okserűen gazdálkodni nem lehet ez minden értelmes ember előtt nyilvános mert csak tagosítással válik lehetővé a rendszeres váltógazdaság létesítése, s a nyomasztó adóval terhelt birtok minden részleteinek czélszerű felhasználása. Mennyi időt és fáradságot vesz igénybe a helyiségtől messze fekvő, szétszort földekre igás vonatok és munkásokkal való mindennapi ki- és bejárást, sőt az egyik helyen befejezett munka után a munkásokkal egy másikba, a határnak tán csaknem épen ellenkező részében fekvő földre hurzolkodás az elkezdett munkának ekként tovább folytatása végett.

Tagosítással mindezen nehézségek el vannak hárítva. A központra felállított tanyából csaknem az egész birtok belátható. Mennyire meg van könnyítve a trágyázás, midőn az anyagot a tanya körébe kell széthordatnunk, míg ellenkező esetben

nem ritkán egy-egy mértföldnyi utat is meg kell tenni! Mennyi termőheiy megy veszendőbe a sok itt-ott szétágazó út- és barázdákkal!

Mikor volt biztosítva a tulajdonos, hogy egy esős időjárással a sárt kerülő szerek által nem lesz feltörve a legszebb rétje, s nem lesz-e a mezőn bángoló marhák által megsemmisítve a legdusabb gabnája? Tehet-e tagosítás nélkül vízlecsapolásokat, rétöntőzéseket? Szóval a nagy adók, a drága kezi és igásmarha mellett, számíthatunk-e arra, hogy a birtokba fektetett tőke után méltányos kamatot nyerünk, meg lesz-e fáradságunk kellően jutalmazva? Csaknem bizonyos, hogy tagosítás nélkül mindazokra nem is gondolhatunk.

A tagosítás létesítésével a marharagályok is kisebb térre szorulnak. A nagyobb községekben egy falkában 3—600 db marha is van a közösgelőkön, ha ide beüt a keleti marhavész, vagy felép a lépfene-járvány, nem forog-e koczán az egész csorda? Vagy a mi leggyakrabban megtörténik — vásáros idők alkalmával megvételük idegen helyről egy-két darab marha, mely a vészt magával hozván, szintén az egész csoportot kiteszi a veszélynek; míg tagosítással ezen veszély nem lehet általánossá, mert könnyen kivihető a szoros zárlat megtartása.

A tagosításnak ennyi, sőt még számtalan elő sem sorolható jó oldalai mellett, mi okból harezolnak ellene a kisebb birtokosok, a legkonokabb módon?

Gazdasági helyzetünket ismerve, erre könnyen lehet felelni.

Tudva levő dolog, hogy közös legelőtartás mellett, tekintet nélkül a fekvő birtok mennyiségére, mindenkit ugyanazon szabad marhatartási jog illetett. A mező letarolása után a szűkebb térre szorított, eme vagy ama zugban levő jobb legelőt nomádéletszerűleg a kisebb birtokosok keresték fel. Így csekély szükségletök mellett — mondhatni — nem érdemelt jóllétben részesültek. Tagosítatlan helyeken most is így van; de ez állapot a tagosítással véget ér, mi az több néposztály csaknem általános elszegényedését vonja maga után; mert arról fogalmuk sincs, hogy a tagosított birtok igényei szerint miként kell értékesíteni a helyet, hogy sem az állattenyésztés, sem a gabnatermelés mennyiség és minőségben ne apadjon; ezért ohajtanak a régi nyomorult ugarrendszer mellett maradni. Egyik évben kalászos gabnát, a másikban tengerit vetnek. Ezen gazdálkodási mód a tulajdonoson borszulja meg magát. Az egyoldalú gabnatermelés mellett a föld megfosztva termőerőjétől, csak silány jövedelmet nyújt; a mesterséges takarmányfélék hiánya miatt, a marha létszámát is korlátozni kell, minek következtében a gazdának sem trágyakészlete, sem ereje nincs a kellő trágyázhatásra. Így tehát elkövetkezik a bukás. Ha a tagosított mezőleg gazdáink ismerték volna az okserű gazdálkodási rendszert, bizonyára mindnyájan pártolói lennének a tagosítás korszerű intézményének.

Csete György.

Nemzeti színház.

Pénteken decz. 6-ikán „Az elkényesztetett férj” vigi. 1 felv. és „A fecsegők” vig operette 2 felv.

Az eleven szerkezetű kis franciaia vigi. jól mulattatta a szép számu közönséget. Kovács Gy. Hippolite urat, az elkényesztetett férjet, a boldogság életuntját, Eichner Anna Cesarinet a leleményes nőt, férje kigyógyítása kedvéért kölcsönzött különböző szeszelyeivel és kedélykorságaival, helyes fölfogással, szép alakítással játszták és többször tapsokban is részesültek.

Az operette, mely itt több év óta nem került repertoírba, mulatságos és előadása szintén sikerültnek mondható, a kardalok, couplették és magánariák pontos előadása, ugy a szereplők, mint a hangszerező karnagy szorgalmát tanusították. Medgyaszai I. Roland, Marczell Sarmientó, Szentgyörgyi Cristóbal Alcad, Zajongi Joribó irnok, Szilágyiné Beatrix, Dekány Róza Inez szerepelt kedvvel, helyes maszkirozással játszták, jól énekeltek.

Távirati tudósítás a bécsi börzéről.

Deczember 9-ről. 5% metaliques 66.15 5% nemzeti kölcsön 70.40. 1860-ki államkölcsön 102.50. Bankrésvények 968. Hitelrészvények 339. London 108.90. Ezüst 107.75 Cs. kir. arany —. 20 frankos arany 869 1/2. Földterhermentesítési kötvények: Magyar 79. 25. Temesi 78. —. Erdélyi 77.25. Horv. Szlavin —.

Felelős szerkesztő Sándor János.

A közönség köréből.*)

Tek. szerkesztőség!

Becses lapja deczember 3-iki számának „A közönség köréből” című rovatában megjelent közleményre vonatkozó választ a választmánynak tegnap hozott határozatából alább közölém: kérem a t. szerkesztőséget, miszerint annak is e lapban a közügy érdekeért helyet engedni szíveskedjék.

Kolozsvárt, deczember hó 5-én 1872.

Kész szolgálja

Orbán Dénes, s. k.

egyleti titkár.

A „Kolozsvári Közlöny” idei 278-ik számának „Közönség köréből” című rovatában egy, magát „ügypártolónak” nevező tollából oly közlemény terjedt szét a tanítói kar, illetőleg a „kolozs-dobokamegyei tanítók együletének központi választmánya felől” melyet addig is, míg ez ügyben az illetők további intézkedésekhez nyulnának: a közönség iránti ötletről felelet nélkül nem hagyhatunk.

Azt mondja „ügypártoló” (?) ur, hogy „talvaly, a felnőttek oktatása alkalmával felvettek (t. i. a tanítók) oly egyéneket is, a kik olvasni és írni igen jól tudtak... azután fizetették magoknak érettségi, daczára annak, hogy a miniszterium rendelete csak az írni-olvasni nem tudókra szól.” Ugyan „ügypártoló” (?) ur! hát a rendelet másik ága, mely a számolás, földrajz, történet vagy más, az illetők tovább képezetetésére szükséges tudni

*) E rovatban megjelenő cikkek csak a sajtóhatósággal szemben vállal felelősséget a Szerk.

valók közlését is eszközölni kívánja, önnök nagyra törő (!) figyelmét elfutotta?

A mit még „ügypártoló” (?) ur felemlít, hogy „van néhány jó barát, kegyeres pajtás, stb. a tanítók közt; ezek együtt összebeszélnek; a felnőtteket éveken át ők tanítják s teszik zsebre a tanpénzt:” vegye örvendetes tudomásul, hogy e tekintetben a választmány elég ovatos oly eszközöket választani, melyek czélhoz vezetők; tehát a felnőttek oktatásával azon tanítókat bizza meg, kik a bizalomnak ugy erkölcsi, valamint szellemi tekintetben is megfelelő eszközök és képesek. Aztán a vizsgák nem alattomosan, hanem mindig a tanfelügyelőség és a választmány által küldött bizottság jelenlétében, tehát nyilvánosan tartatnak. De ha mindezek daczára is „ügypártoló” ur szenvedni (?) látta ez ügyet: miért nem szólt fel akkor és ott, a mikor és hol ilyen eset — melyről pedig a választmánynak semmi tudomása nincs — előfordult?

Látható ezekből, hogy „ügypártoló” ur a csak rövid idő alatt jó hírnévre vergődött tanítói egyület buzgó fáradozása s közérdekű munkássága által szerzett hitelét támadja meg a helyett, hogy „ügypártoló” (?) közleményével saját, és közügyük, a tanügy előmozdításán fáradozának.

Kelt a kolozs-dobokamegyei. népt. egyt. kp. választmányának 1872. decz. 4-én tartott üléséből.

Közlő: Orbán Dénes, s. k.

egyleti titkár.

Nyilttér.

Fogorvosi jelentés.

Van szerencsém Önnök teljes tisztelettel jelenteni, hogy a számos látogatás folytán, a melyben többszöri titlétem alkalmával részesültem, elhatározám végleg Kolozsvárt megtelepedni.

Huzamosb tartózkodásom Bécsben, a művészet és tudomány érdekében tett utazásaim a bel- és külföldön képessé tesznek megfelelni minden kíváalomnak, a melyet a t. cz. segélykeresők tölem igényelnek.

Műfogákat és egész fogsorokat a legújabb amerikai módszer szerint, arany- és vulkanitban, kapocs nélkül, czélszerűen, természetihven és fájdalom nélkül teendek be, a nélkül, hogy a gyökereit eltávolítsam: és mindenféle fogműtétet u. m. foghuzást, plombirozást, arannyal vagy más tömennyel, fogtisztítást és reszelést s. b. kimélettel eszközölök s fogfájást gyorsan és örökre gyógyítok. Idegenek 1 fogat egy óra alatt, egész fogsort egy nap alatt kapnak.

A legújabb készülékekkel és műszerekkel legjobban ellátott műtermem van a Tivoliban a főtéren a Schütz-féle házban.

Rendelési idő délelőtt 9-től 12-ig, délután 2-től 5 óráig.

Kívánságra minden fogműtétet a t. cz. fogbanban szenvedők lakásán teljesítek. Tanácskozás minden-kivel ingyen,

Tisztelettel: Perl, fogorvos.

Sz. 2033—1872.

Hirdetmény.

A m. k. nagyméltóságú pénzügyminis-terium f. é. november hó 20-n 59,517 sz. a kelt meghagyása folytán, az alólírt m. k. dohánygyári igazgatóság által az 1873-ik évben szükségeltető 1450 d. 7" széles 3/4" vastag és 2⁰ hosszú lágy deszka. 1400 d. 8" „ 3/4" „ 2⁰ hosszú lágy deszka. 1300 d. 9" „ 3/4" „ 2⁰ „ lágy deszka. 1300 d. 10" „ 3/4" „ 2⁰ „ lágy deszka. 275 d. 13" „ 1" „ 2⁰ „ lágy deszka. 275 d. 11" „ 1 1/2 " „ 2⁰ „ lágy deszka, továbbá 190 öl 3 láb hosszú kemény és 150 öl 3 láb hosszú lágy tűzifa szállítására nézve ezzeannel versenytárgyalás iratik ki, melyhez írásbeli, 50 kros. bélyeggel és a 10% biztosíték letételéről szóló pénziári nyugtával ellátott és lepecsételt ajánlatok a kolozsvári m. k. dohánygyári igazgató-ságnál legfeljebb 1872 deczember hó 17-én, d. e. 11 óráig benyújtandók.

A szállítási és ajánlati feltételek a gyári irodában a rendes hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Kolozsvárt, 1872 deczember 2-án. A m. k. dohánygyári igazgatóságtól.

647

Pályázat.

A szamosújvári r. k. főeleimi tanoda negyedik osztályában időközben üresedésbe jött rendes tanítói állomásra pályázat hirdettetik.

Évi fizetés 400 ft., egyéb: járulék jövedelem a magán tanításból.

Tannyelv: magyar.

Felszólítatnak pályázni kívánók, hogy kellő okmányokkal felszerelt kérvényeiket

a városi képviselethez czimezve, jövő évi január hó 15-ig, bezárólag az iskolai igazgatósághoz küldjék be.

Szamosújvárt, deczemb. 3-án 1872. Az iskolai igazgatóság.

Egy gyakorlatilag képzett 1—1 házaspár gazdatiszt ispányi minőségben

azonnal alkalmazást nyerhet Bosnyák Károlynál. A fizetés iránti feltételek, és a bizonyítványok posta. útján Halmágyon, Gurahontzon át Holdmészre utasítandók.

1—3 Csonst-szappan (Kern-Seife), mely szaporasága által minden eddig a kereskedésben előforduló mosó szappanokat felülmúl, kapható kiskönyben és nagy mennyiségben csontgyár-tulajdonos Tauffer Károly Nagy-Pipa című kérésedésében, vagy Karvázy József és Florián Antal uraknál Kolozsvárt.

Pénz a jelszó!

E nélkül nincs jólét, nincs valóságos boldogság; hanem hozzá jutni oly nehéz, néha mégis oly könnyű. A legkedvezőbb alkalmat nyújtja erre az államtól engedélyezett és biztosított nagy pénz kisorsolás

300.000 márka arany

(nyereménynyel, ezenkívül 180.000, 120 ezer, 90.000, 60.000, 48.000, 36.000, 30.000, két 24.000, három 18.000, öt 14.000, 13.200, tizenkét 12.000, tizenegy 9.600, tíz 7.200, harmincz-két 6.000, öt 4.800, hatvanhágy 3.600, százhuszonkét 2.400, hat 1.800, három 1.440, kétszázötvenhat 1.200, háromszáz hat 600, hat 360, négyszáz tíz 240 és mintegy harminczötezer 132, 120, 60 márka nyereménynyel, tehát több mint

6 millió 484.000 már. arany

összeggel. Azon előszeret, a melyet ezen, az egész világon ismert pénzkisorsolás előnyös berendezése folytán nyert, leginkább az által van bizonyítva, hogy a legközelebbi húzasi időszak, a melyben 69.000 sorsjegy 36.000 nyereménynyel fog kihuzatni, már a 263-ik tervszerűleg hét osztálya van, s legközelebbi húzása már

f. é. deczember 18-án és 19-én fog megtörténni, erre

1 egész eredeti sorsjegy ára 3 ft. 30. 1 fél eredeti sorsjegy ára 1 ft. 65 kr. 1 negyed eredeti sorsjegy ára 85 kr.

Az összeg beküldése mellett, legcélszerűbben ajánlott levelekben, osztrák bankjegyekben vagy szabad posta bélyegyekben, az eredeti és az állampecsétell ellátott sorsjegyek általam, a hivatalos kisorsolási tervvel együtt még a legtovább vidékekre is pontosan és titoktartással küldetnek meg. Minden húzás után azonnal szétküldetik aztán a kihuzott nyeremények hivatalos lajstroma, valamint a nyeremények kifizetése is a húzás után mindjárt meg fog történni. Tessék mindlőbb egyenesen

Heckscher Zsigmond

bankházához Hamburgban fordulni.

(635)

3—8

644

40 huzásra

évenként, melyek közt:

3 főnyeremény a 250,000 forint 1 „ „ a 220,000 „ 7 „ „ a 200,000 „ 1 „ „ a 150,000 „ 1 „ „ a 110,000 „ és még sok 60,000, 50,000, 40,000, 30,000 sat. frtos nyeremény van, nyerhetni egy részletjeggyel

A csoportu

játekársulatunkban

18 résztvevő közt, 25 negyedéves és 6 forintnyi részletfizetés mellett. Ezen kedvelt csoportban megvan minden Ausztriában létező állam- és magán-kölcsön sorsjegy. A melyek tőzsdeszerinti értéke a teljes befizetés után a résztvevők közt készpénzül el fog osztatni. A törvényes okmány-bélyeg egyszer mindenkorra 99 krt. tesz.

Mindjárt az első

negyedéves és 6 forintnyi részlet befizetése után

játszik az illető a Credit-Lose jan. 2-án, a Comó Renten-scheinok, az 1854-ki Trieszti és

Duna szabályozási losok, ugyan azon napon az innsbrucki sat. losok húzásaira.

Az 1839-ki főnyereményt 1871 szeptember 1-én.

Az 1864-ki főnyereményt 1870 szeptember 1-én nálunk nyerték játéktársulatban részletfizetés mellett.

Az osztrák Industrial-bank

váltó irodája

ezelőtt

Fürst Eduárd,

Bécs, Istvánér.

1—8

Legújabb

szerencse ajánlat

Szerencse és áldás Cohn-nál 2 millió 161.300 tallérnál

többré menő, a hamburgi államtól biztosított pénzkisorsolás.

Ezen előnyös pénz—kisorsolás most ismét tetemesen szaporítottott nyereményekkel; csak 60,000 sorsjegye van, és kevés hó alatt 7 osztályban következő nyereményeket biztosan nyerhetni, u. m. 1 nyeremény esetleg 100,000 tallér, különösen 60,000, 40,000, 30,000, 16,000, 12,000, 10,000, kétszer 8,000, háromszor 6000, ötször 4,800, egyszer 4,400, 12-er 4,000, 11-er 3,200, 10-er 2,400, 32-er 2,000, 5-ör 1,600, 64-er 1,200, 122-er 800, 6-ör 600, 3-ör 480, 256-ör 400, 306-ör 200, 6-ör 120, 402-er 80, 16,408-ör 44, 40, 18,340-er 20, 8, 6, 4, és 2 tallér.

Az első osztály nyeremény húzása hivatalosan

f. é. deczember 18-ra és 19-re van határozva; erre

az egész eredeti sorsjegy ára csak 3 1/2 ft. a fél „ „ „ 1 1/2 ft. a negyed „ „ „ 1 ft. és ezen eredeti, állampecsétell ellátott sorsjegyeket (nem tilos igérvényeket vagy magán-sorsjegyeket) ár bérmentes beakul-dése mellett, a legtovább vidékekre is azonnal megküldöm a t. megrendelőknék.

A hivatalos húzasi lajstrom, és a nyeremények elküldése mindjárt a húzás után történik, azonnal pontosan és titoktartással. Üzletem tudvalevőleg legrégibb és leg-szerencsebb mert a nálam résztvevők már a 100,000, 60,000, 50,000 talléros legfőbb, továbbá többször a 40,000, 20,000 igen gyakran 12,000, 10,000 talléros nyereményeket, s a f. év november havában volt húzásnál, hivatalos nyereménylajstromok szerint összesen 100,000 tallérnál többet nyertek.

Cohn Láz. Sams.

Hamburgban,

főiroda, bank- és váltóüzlet.

ALÁÍRÁSI FELHÍVÁS A „HAZA“ Életbiztosító és Hitelbank 10,000 darab részvényére.

A „Haza“ életbiztosító bank működését 1867. év végével kezdte meg, s már az első évben oly fényes eredményt mutatott, hogy e bank a hasonmúi intézetek sorában csakhamar az első közt foglalt helyet. A következő évek rendkívüli eredmények által tökéletesen igazolták az ezen új intézethez kötött reményeket, úgyannyira, hogy a lefolyt négy első üzleti évben a bank a **biztosított feleinek kifizetett nyereségén kívül** részvényeseinek **11 1/2 %** átlagos osztalékot adott, és ma már közel **20 millió forint** érvényben álló biztosításai után **csak biztosítási díjakban**

egy millió forint

körüli évi bevétele van. Különböző tartalékaiban a múlt évi mérleg szerint:

1.247,506 forint 43 krajczárnyi

tőkéje van félretéve.

A banknak ügynöki hálózata, mely 1418 egyénből áll, ma már Ausztrián és Magyarországon kívül Szerbiára is kiterjed, s legközelebb Német- és Olaszországot, valamint Oroszországot is magában foglalandja.

Ezen fényes eredmények arra ösztönözték a „Haza“-t, hogy hatáskörét nagyobbítva, a banküzletet is működési körébe vonja.

Ezen célból a „Haza“ eddig 150 firttal befizetett 2000 db részvénytőkéjét 13,000 db 200 firtal teljesen befizetett új részvennyel s a régi 2000 darabra leendő 50 firtali befizetés által

3.000,000 forintra

emelni határozta. Ezen 13,000 db új részvényből 2000 db az eddigi részvényesek számára fenntartatik, a többiből pedig 10,000 db aláírásra kerül:

A közgyűlésileg határozott s a m. kormány által helybenhagyott alapszabályok szerint ezentul a bank hatáskörébe tartoznak:

- az életbiztosítási üzletnek minden nemei;
- kamatozó pénzbetételek átvétele;
- letétemények átvétele;
- hitellegyletek alakítása s a hitelt élvezők váltóinak leszámítolása;
- oly váltóknak leszámítolása, melyek legalább három aláírással ellátva; ezen váltók akár Pesten, Budán, vagy más kereskedelmi helyeken is lehetnek fizetendők. Azonban csak két aláírással ellátott váltók is leszámíthatók, ha az aláírók hitelképessége teljes biztosítást nyújt;
- váltóknak visszleszámítolása, ha azok a bank tulajdonába átmentek;
- pénzbehajtási üzlet;
- előlegezési üzlet előlegeknek nyújtása által tőzsdeileg jegyzett értéktárgyakra egyszerűen vagy részletekben visszafizetés mellett, valamint ily értéktárgyaknak bizományképeni adás-vevése, vagy pedig folyó számla mellett folyó számlára értékpapiroknak biztosítékképp letétele ellenében;
- kölesonadás jelzálogra.

A „HAZA“ következő kormány alatt áll:

Elnökség:

Elnök: **Gróf Forgách Antal**, k. belső titkos tanácsos, több lovagrend vitéze, magyar országos képviselő stb.

Gróf Nádasdy Lipót, k. belső titkos tanácsos, Komárommegye örökös főispánja,

Alélnök: **Gróf Szapáry Gyula**, országos képviselő Pesten.

Koromlai lovag Schey Károly Bécsben.

A választmány tagjai:

Botlik Lajos, vasuti igazgató.
Ertl Károly, köz- és váltóüggyvéd.
Báró Földváry Lajos, nagybirtokos.
Holitscher Fülöp, nyakkereskedő.
Kramer Jakab, kereskedő.
Mandl Ignác J., nyakkereskedő.

Muráty Szilárd, nagybirtokos.
Dr. Mandel Pál, hités ügyvéd.
Báró Orczy Bódog.
Siráky Ede, nyakkereskedő.
Gróf Széchenyi Ödön, nagybirtokos.
Takácsy Miklós, házbirtokos.

Pesten:
Grabovszky György, nyakkereskedő.
Koppél L. M., nyakkereskedő.
Szumrak Frigyes, nyakkereskedő.
Nádasy György, nyakkereskedő.

Az igazgatóság:

Bécsben:
Kolischer József, nagybirtokos.
D'Israeli Mosco, a D'Israeli és Benvenisti bankház főnöke Bécsben.
Gróf Hardegg Domokos, nagybirtokos.

Vezérigazgató: **Kiss Zsigmond**.

ALÁÍRÁSI FELTÉTELEK:

1. §. A részvények kibocsátása f. évi **december 9-én** alanti helyeken történik, hol előleges aláírásokat elfogad:

Bécsben: az osztrák börze- és váltóbank.

„ „ „ „ „ váltóháza.
„ az osztr. magyar leszámítoló és hitelbank.
„ a „Haza“ vezérügynöksége.

Pesten: a „Haza“ életbiztosító és hitelbank.

„ az osztr. magyar leszámítoló és hitelbank.

Gráczban: az osztr. magyar leszámítoló és hitelbank.

Prágában: a „Haza“ vezérügynöksége.

Triestben: a triesti bankegylet.

„ a „Haza“ vezérügynöksége.

Lembergben: a „Haza“ vezérügynöksége.

„ a galicziái jelzálogbank.

Győrött: a „Haza“ főügynöksége és a kereskedelmi bank.

Marosvásárhelytől: a „Haza“ vezérügynöksége.

részvényenként 215 forintjával és a folyó kamatok megtérítése mellett.

2. §. Minden részvényre 15 % vagyis 30 ft készpénzben, vagy pedig a börzén kelendő értékpapirokban teendő le az aláírás alkalmával; készpénzbeli ovadék 5 %-al kamatosítottatik.

3. §. Netaláni tulajgyzés esetében aránylagos leszállítás fog történni.

4. §. A repartitóból származó részvények az ovadék elvesztésének terhe mellett, vagy legfőkébb f. é. december 18-ig teljes befizetés és a folyó 5 százalékos kamatok megtérítése ellenében átveendő, vagy pedig ideiglenes részvénybizonylatok, illetőleg a részvények lebélyegzése ellen

1872. december 18-ig 35 százalékos, vagyis	—	—	—	70 ft o. é.
1873. január 15-ig 25 „ „	—	—	—	50 „
„ február 15-ig 25 „ „	—	—	—	50 „
„ mártius 15-ig 22 1/2 „ „	—	—	—	45 „
				215 ft o. é.

5 százalékos kamatokkal együtt leteendő, és legkésőbb azon napon az illető részvények — ott a hol jegyeztettek — átveendő. Az első részlet letételekor, illetőleg a teljes befizetések alkalmával a letett ovadék visszaadatik, illetőleg elszámoltatik, ha az készpénz által volt képviselve.

Aláírási nyilatkozatokra vonatkozó nyomtatványok az aláírási helyeken kaphatók.

Bécs, november 1872.

„Osztrák-magyar leszámítoló- és hitelbank.“

„Osztrák Börsen- és Wechslerbank.“